

Logică digitală

-Curs 3-

ALGEBRA BOOLEANĂ
ȘI LOGICA DIGITALĂ

Algebra booleană și logica digitală

- ❑ Axiomele și teoremele algebrei booleene;
  - ❑ Funcții booleene;
  - ❑ Forma canonică;
  - ❑ Forma standard;
  - ❑ Aspecte legate de implementarea porților logice;
-

Noțiuni fundamentale de algebră

- **Set** – colecție de obiecte care au o anumită proprietate.
    - Dacă S este un set și x al setului S , at. scriem $x \in S$
    - *Notăția* $A = \{2, 3, 4, 5\}$ denotă setul A , cu elementele 2, 3, 4, 5

  - Un **operator binar** al setului S este o regulă prin care pentru oricare pereche de elemente din S prin aplicarea regulii se obține un element tot din S

  - **Axiomă**: propoziție care este considerată adevărată fără a fi însă demonstrată..
-

Noțiuni fundamentale de algebră

Exemple de axiome

□ Comutativitatea

- Un operator binar $\bullet$ este comutativ dacă și numai dacă pentru oricare $x, y \in S$

$$x \bullet y = y \bullet x$$

□ Elementul invers

- Un set S are invers (e) dacă și numai dacă pt. oricare $x \in S$, există un element $y \in S$ astfel încât

$$x \bullet y = e$$

□ Distributivitate

- Dacă $\bullet$ și $+$ sunt doi operatori binari asupra setului S , se spune că $\bullet$ e distributiv în raport cu $+$ dacă, oricare ar fi $x, y, z \in S$

$$x \bullet (y + z) = (x \bullet y) + (x \bullet z)$$

Axiomele algebrei booleene

Algebra booleană este un set de elemente B cu 2 operatori binari, $+$ și $\cdot$, care satisfac următoarele 6 axiome:

Axioma 1 (Proprietatea închiderii):

- (a) B este închisă cu privire la operatorul $+$;
  - (b) B este închisă cu privire la operatorul $\cdot$;
-

Axiomele algebrei booleene

Algebra booleană este un set de elemente B cu 2 operatori binari, $+$ și $\cdot$, care satisfac următoarele 6 axiome:

Axioma 1 (Proprietatea închiderii):

- (a) B este închisă cu privire la operatorul $+$;
  - (b) B este închisă cu privire la operatorul $\cdot$;
-

Axiomele algebrei booleene

Algebra booleană este un set de elemente B cu 2 operatori binari, $+$ și $\cdot$, care satisfac următoarele 6 axiome:

Axioma 2 (Element neutru):

- (a) $\exists$ element neutru față de operatorul $+$ notat cu 0 a.î.: $\forall a \in B, a + 0 = a$;
  - (b) $\exists$ element neutru față de operatorul $\cdot$ notat cu 1 a.î.: $\forall a \in B, a \cdot 1 = a$;
-

Axiomele algebrei booleene

Algebra booleană este un set de elemente B cu 2 operatori binari, $+$ și $\cdot$, care satisfac următoarele 6 axiome:

Axioma 3 (Comutativitate):

(a) $\forall a, b \in B, a + b = b + a;$

(b) $\forall a, b \in B, a \cdot b = b \cdot a;$

Axioma 4 (Distributivitate):

(a) $\forall a, b, c \in B, a + (b \cdot c) = (a + b) \cdot (a + c);$

(b) $\forall a, b, c \in B, a \cdot (b + c) = a \cdot b + a \cdot c;$

Axiomele algebrei booleene

Algebra booleană este un set de elemente B cu 2 operatori binari, $+$ și $\cdot$, care satisfac următoarele 6 axiome:

Axioma 5 (Complementul): Pentru fiecare $x \in B$, există $x' \in B$ a.î.

(a) $x + x' = 1$;

(b) $x \cdot x' = 0$;

x' se numește **complementul** lui x

Axioma 6: Mulțimea B conține cel puțin 2 elemente diferite. $x, y \in B$, și $x \neq y$

Algebra booleană cu 2 valori

- **Set B has two elements: 0 and 1**
- Algebra are 2 operatori: SAU (OR), ȘI (AND)

x	y	$x \cdot y$
0	0	0
0	1	0
1	0	0
1	1	1

op.și

x	y	$x + y$
0	0	0
0	1	1
1	0	1
1	1	1

op.sau

Algebra booleană: precedența operatorilor

Op. booleeni se aplică în urm. ordine:

- Paranteze ( )
- NOT '
- AND .
- OR +

Exemplu: Evaluați expresia: $(x + xy)'$

pt. $x = 0$ și $y = 1$:

$$(0 + 0 \cdot 1)' = (0 + 0)' = (0)' = 1$$

Principiul dualității

- Axiomele algebrei booleene sunt prezentate în perechi fiecare axiomă din pereche fiind duală celeilalte;
- O axiomă se poate obține din duala sa modificând operația "+" cu operația "." și elementul 0 cu elementul 1 (și invers).

Exemplu: existența elementului opus

$$(i) \quad a + a' = 1$$

$$\updownarrow \qquad \updownarrow$$

$$(ii) \quad a \cdot a' = 0$$

Teoremele algebrei booleene

□ T1 (Idempotența):

(a) $x + x = x;$

(b) $x \cdot x = x;$

□ T2 (Prop. 0 și 1):

(a) $x + 1 = x;$

(b) $x \cdot 0 = 0;$

Teoremele algebrei booleene

□ T3 (Absorbție):

(a) $y \cdot x + x = x;$

(b) $(y + x) \cdot x = x;$

□ T4 (Involuție):

$$((x)')' = x;$$

Teoremele algebrei booleene

□ T5 (Asociativitate):

(a) $(x + y) + z = x + (y + z);$

(b) $x \cdot (y \cdot z) = (x \cdot y) \cdot z;$

□ T6 (De Morgan):

(a) $(x + y)' = x' \cdot y';$

(b) $(x \cdot y)' = x' + y';$

Demonstrarea teoremelor

□ Folosind axiome și alte teoreme

Exemplu:

Teorema 1(a) Idempotența: $x + x = x$

Demonstrație:

$$\begin{aligned}x + x &= (x + x) \cdot 1 \\&= (x + x) (x + x') \\&= x + xx' \text{ by} \\&= x + 0 \\&= x\end{aligned}$$

Identitatea (Ax. 2b)
complement (Ax. 5a)
distributivitate (Ax. 4b)
complement (Ax. 5b)
identitate (Ax. 2a)

Exemplu:

Teorema 1(b) Idempotența: $x \cdot x = x$

Demonstrație:

$$\begin{aligned}x + x &= x \\x \cdot x &= x\end{aligned}$$

Teorema 1(a)
Dualitatea

Demonstrarea teoremelor

- Prin considerarea tuturor combinațiilor de valori ale variabilelor

Exemplu: De Morgan

x	y	x'	y'	$x+y$	$(x+y)'$	$x' \cdot y'$
0	0	1	1	0	1	1
0	1	1	0	1	0	0
1	0	0	1	1	0	0
1	1	0	0	1	0	0

Funcții booleene

- O funcție de comutație de n variabile $f(X_0, X_1, \dots, X_{n-1})$ unde variabilele X_i iau valorile 0 și 1, pentru $i=0 \div n-1$, se definește ca o aplicație a mulțimii $\{0,1\}^n$ în mulțimea $\{0,1\}$.
- Prin $\{0,1\}^n$ s-a notat produsul cartezian al mulțimii $\{0,1\}$ cu ea însăși de n ori.
- Domeniul de definiție al funcției f este:
$$X = \{0,1\}^n = \{(X_0, X_1, \dots, X_{n-1}) \mid X_0 \in \{0,1\}, X_1 \in \{0,1\}, \dots, X_{n-1} \in \{0,1\}\}$$
ale cărei elemente sunt n -upluri de 1 și 0 $\{X_0, \dots, X_{n-1}\}$

Funcție booleană

- Expresie algebrică care este formată variabile binare și din operatorii: și, or, negare

Exemplu:

$$F = xy + xy'z + x'yz$$

$F = 1$ dacă $x = 1$ și $y = 1$, sau

dacă $x = 1$ și $y = 0$ și $z = 1$, sau

dacă $x = 0$ și $y = 1$ și $z = 1$;

altfel, $F = 0$.

Funcții booleene

- Tabel de adevăr prin care este specificată

x	y	z	F
0	0	0	0
0	0	1	0
0	1	0	0
0	1	1	1
1	0	0	0
1	0	1	1
1	1	0	1
1	1	1	1

Complementul unei funcții

- Funcția F' , unde F' poate fi obținută prin interschimbarea lui 0 cu 1 în tabelul de adevăr

x	y	z	F'
0	0	0	$0 \rightarrow 1$
0	0	1	$0 \rightarrow 1$
0	1	0	$0 \rightarrow 1$
0	1	1	$1 \rightarrow 0$
1	0	0	$0 \rightarrow 1$
1	0	1	$1 \rightarrow 0$
1	1	0	$1 \rightarrow 0$
1	1	1	$1 \rightarrow 0$

Complementul unei funcții

- Funcția F' , unde F' poate fi obținută prin aplicarea repetată a teoremelor lui DeMorgan

Exemplu

$$\begin{aligned} F' &= (xy + xy'z + x'yz)' \\ &= (xy)' (xy'z)' (x'yz)' \\ &= (x' + y')(x' + y + z')(x + y' + z') \end{aligned}$$

Complementul unei funcții

- Funcția F' , unde F' poate fi obținută folosind principiu dualității

Exemplu

$$\begin{array}{ccccccc} F = (x \cdot y) & + & (x \cdot y' \cdot z) & + & (x' \cdot y \cdot z) \\ \downarrow \downarrow \downarrow & & \downarrow \downarrow \downarrow \downarrow \downarrow \downarrow & & \downarrow \downarrow \downarrow \downarrow \downarrow \\ F' = (x' + y') \cdot (x' + y + z') \cdot (x + y' + z') \end{array}$$

Echivalența expresiilor

- Poate fi realizată folosind axiomele și teoremele algebrei booleene.

Exemplu:

$$F = xy + xy'z + x'yz = xy + xz + yz$$

$xy + xy'z + x'yz = xy + xyz + xy'z + x'yz$	absorbție
$= xy + x(y + y')z + x'yz$	distributivitate
$= xy + x1z + x'yz$	complement
$= xy + xz + x'yz$	identitate
$= xy + xyz + xz + x'yz$	absorbție
$= xy + xz + (x + x')yz$	distributivitate
$= xy + xz + 1yz$	complement
$= xy + xz + yz$	identitate

Întrebări?

**Enough Talking Let's Get To It
!!Brace Yourselves!!**

